

är givetvis ovisst, då namnet icke hör till de alldeles ovanliga. Men osannolikt är det icke. Uttrycket *Þorðr hiogg runar þessar val* har väl samma innebörd som t. ex. *Rett let rista TóliR bryti* U 11, *Asmundr markaði runar rettar* U 346. En motsvarighet har det också i L 151 **skalti lit · sysla · merki · uel ok · þorþr · ok · apis**. Denna sten står vid Äskelunda i Bälunge sn, på ungefär 5 km:s avstånd från Blacksta. Allt talar för att Tord i båda inskrifterna är samme man. En runmästare Tord är icke känd från någon annan inskrift. E. Brate har framhållit, att »ristaren Tord liknar Öbbir genom runormens slingring i tre ringar samt brukar också på slingan den skarpa trubbiga vinkeln.» B. Bergman har sedan närmare utfört detta och påpekat, att ristningen på U 919 i huvudsak är komponerad efter mönstret av en annan runsten vid Äskelunda, signerad av Öpir (L 150, B 458). »Tord synes uti sin konst påperkad av Öpir och torde kunna anses som lärjunge till Öpir.» Detta förefaller vara riktigt. Förmodligen har Tord, som synes ha varit skicklig i yrket, ristat flera av de osignerade runstenarna i trakten.

Om formen **ual** se U 654.

920. Broholm, Jumkils sn.

Pl. 179.

Litteratur: Handlingar i ATA 1923, 1930, 1932; Brev från amanuensen A. Enqvist till O. von Friesen ^{8/9} 1923 (v. Friesens samling, UUB); O. v. Friesen, Anteckningar (UUB); S. B. F. Jansson i Fornvännen 1943, s. 315.

Äldre avbildningar: K. A. Gustawsson, foto 1930 (ATA).

Under arbete med uträtande av ett dike på gårdet strax V om landsvägen Uppsala—Harbo mellan Broholm och Blacksta påträffades hösten 1923 en dittills okänd runsten. Fyndplatsen var belägen omkr. 275 m. NV om vägskalet mellan landsvägen och allén upp till Broholms gård, vid foten av backen upp till Blacksta. Stenen låg på en dittills icke uppodlad liten holme i åkern tillsammans med några mindre stenar, enligt uppgift odlingsstenar, som ha uppkastats från åkern. Enligt antikvarien K. A. Gustawsson, som på Riksantikvariens uppdrag verkställde en undersökning på platsen, förefaller det »även troligt att runstenen körts upp på holmen från någon plats i åkern». Det är sålunda ej säkert, att fyndplatsen har varit runstens ursprungliga plats. — Då stenen var för stor för att kunna lyftas, sprängdes den sönder, och det visade sig först då, att den på den nedvända sidan bar en runristning. Bitarna hopsamlades och fördes till allén till Broholm, där de t. v. upplades. Här lagades stenen och restes år 1929, 5 m. V om landsvägen och 2 m. N om allén, med ristningsytan vänd mot landsvägen.

Granit(?), med ej särdeles hårt gryt. Höjd 2,25 m., över nuvarande markytan 1,97 m., största bredd 1,40 m. Genom sprängskottet har stenen brustit i flera större och mindre stycken. Särskilt i mitten har en del av stenen smulats sönder. Största delen av runslingan med inskriften har dock lyckligtvis blivit bevarad. Ytan har varit rätt ojämn. På v. sidan ligger ristningen på två olika plan. Ristningen är i allmänhet djupt huggen och tydlig; den är grund nedtill och upptill (korset och fågeln). Huggningen framträder med ljusare färg mot stenytan.

Inskrift:

iki - - r · auk - - - untr · þer : litu risa : stiñ : þinsa iftir · hipinbiurn : uk : fastbiurn : uk . . . fapur
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65
sin · kup hialbi sialu þi - . . .
 70 75 80 85

Ingi- . . . ok [Ior]undr(?) þæir letu ræisa stæin þenna æftir Heðinbiorn ok Fastbiorn ok . . ., faður sinn. Guð hialpi sialu þæi[ra].

»Inge- . . . och Jorund(?) de läto resa denna sten efter Hedenbjörn och Fastbjörn och . . ., sin fader. Gud hjälpe deras själ.»

Till läsningen: Vid inskriftens början är ytan skadad. Om sk där har funnits, kan ej avgöras. De båda första namnen äro endast fragmentariskt i behåll. Första namnet har bestått av fem raka staplar, varav nedre delen finnes kvar. Den första kan knappast ha varit annat än **i**. På den andra spåras bst till **k**. Av sista runan finns endast h. nedre delen; om runan har varit **r** eller **ṛ**, kan ej avgöras. R. 10 är en rak stapel utan bst, sålunda **i**. Därefter finnes plats för 2 runor, möjligen **or** eller **ur**. Bst i 13 **u** är tydlig; intet av hst. 14—16 **ntr** är tydligt. 18 **e** är tydligt stunget. 21 **i** är däremot icke stunget; icke heller 25, 30 **i**. Intet sk efter 23 **u**. Bst i 31 **n** är svag. Om sk finnes efter 36 **a**, är osäkert. 37 **i** är troligen icke stunget. 43 **i** är icke stunget. Namnen 42—51 **hipinbiurn** och 54—62 **fastbiurn** äro fullt säkra. Intet sk efter 69 **r**. 73 **k** är icke stunget. Intet sk efter 75 **p**, 81 **i**, 86 **u**. 88 **i** är icke stunget. Därefter finnes övre delen av en rak stav (r. 89).

v. Friesen: 1—6 **ikia-r**, 10—16 **ount...r**, 18, 37 **e**. Av namnet framför 65 **f** har v. Friesen kunnat läsa ... --**alk** (sista runan »snarast **k**, knappast **f**»).

Inskriften har innehållit fem personnamn. Av dessa äro de båda första skadade och det sista helt förstört. Det första namnet 1—6 **iki--r** har varit en sammansättning med *Ingi-*, sannolikt *Ingimarr*; om detta namn se U 114. Möjligt vore också *Ingialdr*. Det andra namnet 10—16 ---**untr** har troligen varit det rätt vanliga mansnamnet *Iorundr*; om detta se Sö 260. — *Hedinbiorn* är ett i runinskrifterna sällsynt namn. Utom här finnes det belagt i ännu en uppländsk inskrift, L 243 Altomta, Tensta sn. I Lundgrens namnordbok anföras tre medeltida belägg, alla ur sörmländska urkunder. Jfr E. Wessén, *Nordiska namnstudier*, s. 104. — Om namnet *Fastbiorn* se Sö 237 och E. Wessén a. a. s. 99. Hedenbjörn och Fastbjörn ha sannolikt varit bröder till de båda män, som ha låtit resa stenen.

921. Holmsta, Jumkils sn.

Pl. 179.

Litteratur: B 436, L 172, D 1:153. J. Bureus, Fa 6 s. 85 n:r 183 (Bureus' egen uppteckning), Fa 5 n:r 153; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta Ullerakerensia (1719), s. 349; O. Celsius, Svenska runstenar (F m 60) 1, s. 56; UFT h. 5 (1876), s. 17; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 116; O. v. Friesen, Anteckningar (UUB).

Äldre avbildningar: Osign. träsnitt (i Peringskiöld a. a. och B 436); Dybeck a. a.

Runstenen står vid västra kanten av byvägen Holmsta—Ängeby, 400 m. SÖ om Holmsta, i skornan kring en liten bäck, 30 m. NÖ om bron över bäcken. Ristningen vetter åt Ö. Platsen är utmärkt å Geologiska kartbladet »Upsala».

Runstenen var känd redan av Bureus. Han har läst inskriften den 22 april 1612 och anger platsen sålunda: »Widh Holmesta gärde i Gymkil Sokn» (Fa 6), »Hålmestad» (Fa 5). — *Ransakningarna* (1672): »Hålmestad skornan en steen påskrifwen». Peringskiöld: »På Holmsta ägor wid Skornan, som är en liten bäck söder om Jomkils åen i Vlleråkers Härad, finnes en Runoritad steen med Thors märket och en Ägishielm» (B 436: »Holmsta»; L 172: »Holmstads ägor, vid en bäck»). — O. Celsius har granskat inskriften den 12 juli 1726. — Dybeck: »Står lutande vid kanten af en dæld (»Skonarn») mellan Holmstad och Engeby, der vägen mellan desse byar löper öfver dälden.» Beskrivningen till Geologiska kartbladet »Upsala» (1869): »S om Holmsta, i åbrinken».

Ljusgrå granit. Höjd 1,82 m., bredd (på mitten) 1,12 m. Upptill på h. sidan ha ett par stycken slagits av efter Dybecks tid, varigenom även ett par runor ha gått förlorade. Ytan är ganska jämn. Ristningen framträder tydligt genom ljusare färg. Den är ganska tydlig, särskilt nedre delen. Upptill på v. sidan är runslingan ganska svagt skönjbar.